

BÖLÜM 31

İLAÇ DESENSİTİZASYONU

Ayşe KIRMIZITAŞ AYDOĞDU¹

GİRİŞ

İlaçlarla gelişen aşırı duyarlılık reaksiyonlarında ilk tercih, reaksiyona sebep olan sorumlu ilaca alternatif bir ilaçla tedaviye devam etmektir. Ancak uygun alternatif ilaç bulunamadığında alerjik olunan ilaca karşı immün yanıtı değiştiren ve geçici tolerans geliştiren ve böylece hastaların ilacı güvenli bir şekilde almalarını sağlayan bir yöntem olan desensitizasyon uygulanabilir.(1,2) Alerjik reaksiyona neden olan ilacın düşük dozlarda başlanıp kontrollü artırılmasına dayalı bir uygulama olan desensitizasyon tanı amaçlı kullanılan ilaç provokasyonundan farklı bir uygulamadır.(5) Desensitizasyon ile gelişen tolerans ilaca spesifiktir ve geçicidir. Başarılı bir desensitizasyondan sonra tedaviye, genellikle ilacın iki veya üç yarılanma ömründen daha uzun süre olacak şekilde ara verilirse hastalar ilacı tekrar aldığında alerjik reaksiyonun tekrarlama riski altındadırlar.(3) Bu nedenle ilacı

tekrar kullanmaları gerekirse desensitizasyon işleminin tekrar uygulanması gereklidir.

Desensitizasyon Endikasyonları

İlaç aşırı duyarlılık reaksiyonları meydana geldiğinde alternatif bir ilaç bulmak bazen zor olabilir. Bu durumda ilaç desensitizasyonu, alternatif bir tedavi olmadığında veya alternatif tedavilerin terapötik olarak etkinliği daha düşük ve veya daha toksik olduğu durumlarda en iyi seçenektir. Desensitizasyona hastanın ayrıntılı alerjik değerlendirmesi yapıp şüpheli ilaçla alerjik reaksiyon tanısı kesinleştirildikten sonra karar verilmelidir. Önceki öykü tip 1 IgE aracılı reaksiyon, Tip 4 ilaç reaksiyonlarından makülopapüler eksanem ile fix ilaç erupsiyonu , nonallerjik ilaç aşırı duyarlılık reaksiyonu ise ilaç desensitizasyonu düşünülebilir. IgE aracılı alerji için ilaç desensitizasyonu en fazla kanıtla sahiptir, ancak prosedür taksan ve vankomisin gibi IgE aracılı olmayan ani reaksiyonlara da başarıyla uygulanmıştır.(1,4)

¹ Uzm. Dr., Mersin Şehir Hastanesi, Çocuk İmmünolojisi ve Alerji Kliniği, ayse63aydogdu@hotmail.com

Kemoterapötiklerle desensitizasyon

Giderek artan oranlarda kullanımları nedeniyle alerjik reaksiyonlarının görülme sıklığı da artan bu grup ilaçlarla da başarılı desensitizasyonlar bildirilmiştir. Ancak standart bir protokol olmayıp hastaya ve alerjik reaksiyon tipine göre karar verilmelidir.(13,14,15)

Diğer ilaçlarla desensitizasyon

Literatürde difteri-tetanoz-boğmaca ve kızamık-kızamıkçık-kabakulak aşılı ile subkutan uygulanan başarılı desensitizasyonlar bildirilmiştir.(16-17) Narkotik analjeziklerle standart bir desensitizasyon protokolü bildirilmemiş, fakat buprenorfin ile sublingual desensitizasyon yapılmıştır.(18) Nonsteroidlerden aspirin ile başarılı desensitizasyonlar uygulanmıştır.(19) Antikoagülanlardan klopidoğrel ve heparin ile desensitizasyon bildirilmiş.(20,21) Pıhtılaşma faktörleri , omeprazol,allopurinol ,metilprednisolon, antiepileptik, iv demir ile de desensitizasyon bildirilmiş. (22,23)

KAYNAKLAR

1. Ana Dioun Broyles , Aleena Banerji , Sara Barmettler et al. Practical Guidance for the Evaluation and Management of Drug Hypersensitivity: Specific Drugs J Allergy Clin Immunol Pract. 2020 Oct;8(9S):S16-S116.
2. P Demoly, N F Adkinson, K Brockow et al. International Consensus on drug allergy Allergy. 2014 Apr;69(4):420-37.
3. Broyles AD, et al. Practical Guidance for the Evaluation and Management of Drug Hypersensitivity: General Concepts.J Allergy Clin Immunol Pract. 2020
4. Bernard Yu-Hor Thong Clinical applications of drug desensitization in the Asia-Pacific region Asia Pac Allergy 2011 Apr;1(1):2-11.
5. W Aberer, A Bircher, A Romano et al. European Network for Drug Allergy (ENDA); EAACI interest group on drug hypersensitivity Drug provocation testing in the diagnosis of drug hypersensitivity reactions: general considerationsAllergy 2003 Sep;58(9):854-63.
6. Leticia de Las Vecillas Sánchez, Leila A Alenazy, Marlene Garcia-Neuer et al. Drug Hypersensitivity and Desensitizations: Mechanisms and New Approaches Int J Mol Sci . 2017 Jun 20;18(6):1316.
7. Silvia Caimmi, Carlo Caffarelli, Francesca Saretta et al. Drug desensitization in allergic childrenActa Biomed . 2019 Jan 28;90(3-S):20-29.
8. S M Peck, S Siegal, R Bergamini Successful desensitization in penicillin sensitivity J Am Med Assoc.1947 Aug 30;134(18):1546.
9. Davey P Legendre,Christina A Muzny,Gailen D Marshall Antibiotic hypersensitivity reactions and approaches to desensitization Clin Infect Dis. 2014 Apr;58(8):1140-8.
10. J S Yusin , W Klaustermeyer, C W Simmons et al. Desensitization in patients with beta-lactam drug allergy Allergol Immunopathol (Madr) . Sep-Oct 2013;41(5):298-303.
11. Daniel B. Chastain, Vanessa Johanna Hutzley,Jay Parekh, Antimicrobial Desensitization: A Review of Published Protocols Pharmacy (Basel). 2019 Sep; 7(3): 112.
12. Siripassorn K., Ruxrungtham K., Manosuthi W. Successful drug desensitization in patients with delayed-type allergic reactions to anti-tuberculosis drugs. Int. J. Infect. Dis. 2018;68:61–68.
13. Mariana Castells. Rapid desensitization for hypersensitivity reactions to chemotherapy agentsCurr Opin Allergy Clin Immunol 2006 Aug;6(4):271-7.
14. Mariana C Castells, Nichole M Tennant, David E Sloane et al. Hypersensitivity reactions to chemotherapy: outcomes and safety of rapid desensitization in 413 cases J Allergy Clin Immunol. 2008 Sep;122(3):574-80.
15. Patrick J Brennan , Tito Rodriguez Bouza, F Ida Hsu et al. Hypersensitivity reactions to mAbs: 105 desensitizations in 23 patients, from evaluation to treatment J.Allergy Clin Immunol. 2009 Dec;124(6):1259-66.
16. A B Carey, E O Meltzer Diagnosis and "desensitization" in tetanus vaccine hypersensitivity Ann Allergy. 1992 Oct;69(4):336-8.
17. Trotter AC, Stone BD, Laszlo DJ et al. Measles, mumps, rubella vaccine administration in egg-sensitive children: systemic reactions during vaccine desensitization. Ann Allergy. 1994 Jan;72(1):25-8.
18. Flacke JW, Flacke WE, Bloor BC et al. Histamine release by four narcotics: a double-blind study in humans. Anesth Analg 1987; 66:723-30. 663. Stutius LM, Pessach I, Lee J, Lo MS,Levy S, Schram Pet al.Sublingual desensitization for buprenorphine hypersensitivity.J Allergy Clin Immunol 2010;125:938-9
19. M L Kowalski, R Asero, S Bavbek, et al. Classification and practical approach to the diagnosis and management of hypersensitivity to nonsteroidal anti-inflammatory drugs Allergy . 2013 Oct;68(10):1219-32.
20. Von Tiehl KF, Price MJ, Valencia R, et al. Clopidogrel desensitization after drug-eluting stent placement. J Am Coll Cardiol 2007;50:2039-43.
21. Dave S, Park MA. Successful heparin desensitization: a case report and review of the literature. J Cardiac Surg 2008;23:394-7
22. Angel-Pereira D, Berges-Gimeno MP, Madrigal-Burgaleta R, UrenaTavera MA, Zamora-Verduga M, Alvarez-Cuesta E. Successful rapid desensitization to methylprednisolone sodium hemisuccinate: a case report. J Allergy Clin Immunol Pract 2014;2:346-8.
23. Ana Dioun Broyles, Aleena Banerji, Sara Barmettler et al. Practical Guidance for the Evaluation and Management of Drug Hypersensitivity: Specific Drugs J Allergy Clin Immunol Pract . 2020 Oct;8(9S):S16-S116.